

کاتبان شاہنامہ

دکتر حمید رضا فلیح خانی

کتاب خانہ

/ سرشناسه: قلیچ خانی، حمیدرضا، ۱۳۴۷ - /
 / شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۰۵۶۸۲ /
 / عنوان و نام پدیدآور: کاتبان شاهنامه / حمیدرضا قلیچ خانی /
 / مشخصات نشر: تهران: کتاب آرای ایران، ۱۳۹۶ /
 / مشخصات ظاهری: ۶۸ ص: جدول، ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
 / شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۴۴۸-۷-۲ /
 / وضعیت فهرست نویسی: فیبا /
 / یادداشت: کتابنامه: ص. ۵۷ - ۵۸؛ همچنین به صورت زیرنویس /
 / یادداشت: نمایه /
 / موضوع: ۶: فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق. شاهنامه
 / - نسخه های خطی
 / منابع: Ferdowsi, Abolqasem. Shahnameh - Manuscripts /
 / موضوع: فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق. شاهنامه /
 / - کتابشناسی
 / موضوع: Ferdowsi, Abolqasem. Shah. - Bibliography /
 / رده بنا: ۱۳۹۶ ق/ف/ ۶۶۱۶ Z
 / رده بند: ۱۱/۳۱
 / شماره ثبت: ۴۷۰۵۶۸۲ /

کتابخانه

/ کاتبان شاهنامه /
 / دکتر حمیدرضا قلیچ خانی /
 / مترجم: سید علی دلارام کاردار طهرانی /
 / تهران: کتاب آرای ایران، ۱۳۹۶ /
 / شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۴۴۸-۷-۲ /
 / نگاره ی جلد: اثر آقا میرزا شاهنامه ی شاه طهماسبی /
 / کتاب آرا و طراح: سید علی محمدی /
 / موسسه فرهنگی هنری کتاب آرای ایران /
 / تهران، خیابان فلسطین، طاق بزم مهر، پلاک ۲۹ /
 / تلفن: ۶۶۱۷۵۷۱۱ - ۴۰۵۶۶۳ /
 / www.ketabaraie-irani.com /
 / info@ketabaraie-irani.com /
 / Ketab.araie.irani@gmail.com /
 / چاپ اول: ۱۳۹۶ /
 / شمارگان: ۵۰۰ نسخه /
 / چاپ و صحافی: معرفت، ۶۶۴۷۵۰۴۲ /
 / حق چاپ برای انتشارات کتاب آرای ایران محفوظ است /
 / قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان /

ب. بیاچه

در سال ۱۳۸۸ پیش دوست داشتم تا من هم به سهم خویش به شاهنامه‌ی مردمی این اثر سترگ و ماندگار فرهنگ و زبان فارسی خدمتی کرده باشم تا این که اندکی پیش از بهار ۱۳۸۹ «کاتبان و خوشنویسان شاهنامه» به خاطر رسیدن به اذعان کنم که از کودکی همه چیز را در ارتباط با خوشنویسی، دست و می‌بینم و همین نکته سبب شده تا در سال‌های اخیر برخی از پژوهش‌های ادبی‌ام نیز در حوزهٔ بینارشته‌ای ادبیات و خوشنویسی به انجام برسد.

کاتبان شاهنامه را نخستین بار به شکل مقاله^۱ تهیه و تنظیم کردم و یک بار نیز در کتاب اسطوره متن بینانداختن^۲ (حضور شاهنامه در هنر ایران) منتشر گردید.

همچنان در پی کاتبان و انجامة‌های شاهنامه بودم تا این که در سال ۱۳۹۲ به دعوت پروفسور چارلز ملویل عازم کمبریج شدم و در طی چند ماه اقامتم در آنجا به تکمیل اطلاعات کاتبان در پروژه‌ی «شاهنامه کالکشن» پرداختم و استاد ملویل ضمن ستایش مقالهٔ یادشده،

۱ - آینهٔ میراث، شمارهٔ ۴۷، پاییز و زمستان ۱۳۸۹، صص ۲۰۹-۱۸۵.

۲ - انتشارات علمی فرهنگی، تهران، ۱۳۸۹.

پیشنهاد کردند که آن را به انگلیسی نیز ترجمه و منتشر کنند. چند سالی از این رویداد نیز گذشت تا این که در سال گذشته در همایش ایرانشناسی که در برلین^۱ برگزار شد، این موضوع را با چندین تصویر از انجامه‌های شاهنامه برای حاضران ارائه کردم و مورد تشویق دکتر جلال خالقی مطلق، شاهنامه پژوه گرانقدر، قرار گرفتم و ایشان مطالعه‌ی دستنویس‌های شاهنامه را از این منظر بدیع و بی‌سابقه دانسته و حقیر را به تکمیل هرچه بیشتر آن سفارش کردند.

تحقیق حاضر، تلاش دارد تا نسخه‌های خطی شاهنامه را از آغاز تا سال ۱۳۰۰ خری مورد بررسی قرار داده و دست‌نوشته‌هایی را که نام کاتب ندارند، یا کرده و به شناسایی و معرفی آنها بپردازد. طبیعتاً نسخه‌هایی که منتسب به شاهنامه‌اند و یا فاقد نام کاتب و انجامه هستند، در دامنه‌ی این تحقیق قرار نمی‌گیرند.

کتاب حاضر بنا به پیشنهاد دوست گرامی ام آقای حسن محمدی در برنامه‌ی نشر مؤسسه کتاب‌آرایی ایرانی قرار گرفته است؛ از ایشان سپاسگزارم.

حمیدرضا حاج‌خانی / فروردین ۱۳۹۶